

Felmérés

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 7. szám, 2019. február 15.

Előbb 2011-ben, majd 2014-ben egy-egy cikkben előmerészkedtem a gyanúmmal, hogy a jelenlegi politikai rendszer valójában fasizmus, kis hazai sajtóságokkal. Az utóbbi cikk egy kis létszámú közvélemény-kutatás alapján készült. Ahhoz, hogy egy politikai rendszert fasizmusnak lehessen minősíteni, különböző szakemberek különböző kritériumait lehet alkalmazni. Ezek közül a feltétellisták közül én Emilio Gentile olasz történész kritériumait választottam mint a legteljesebbet és a legalaposabbat. A 2014. októberi felmérésben a válaszadók százalékos osztályzatot adtak, egytől százig, minden egyes feltételre abban az arányban, amennyiben a megadott feltétel szerintük megvalósult már. Egybehangzó vélemény volt, hogy minden egyes feltétel megvalósult már legalább ötven százalékban, de volt jó néhány, amely már akkor meghaladta a hetvenszázalékos arányt. Azóta a politikai beszélő fejek lázas névadási versenyben törtek ki, amelyben legtöbbjüknek szerencsésen sikerült másfelé néznie, hogy a szembenézést el lehessen kerülni.

Különösen a politológusok voltak ügyesek a mellébeszélésben, de a történészek, szociológusok és filozófusok is elkerülték a lényegét, talán a mértékletesség, a méltányosság, de lehet, hogy az óvatosság nevében. A méltányosság azonban csak az uralkodó pártra és a kormányra, vagyis a gyanúsítottra terjedt ki, a megfélemlített áldozat mellett nem szólaltak fel. Újságírók és rádiókommentátorok szintén kivették a részüket a mellébeszélésből: „de hiszen nincsenek újságírók börtönben!” – mondták minden egyes alkalommal. Eközben Császy Zsolt és Tátrai Miklós évekig börtönben ült, és Czeglédi Csaba vizsgálati fogsága is egyre csak nyúlt. A mentegetőik hada a bebörtönzött újságírókat hiányolta. A közszolgálati televíziónál, rádiónál végrehajtott tisztogatások nem nyújtottak elég borzadályt, a megszüntetett újságok alkalmazottait is figyelmen kívül lehetett hagyni.

A kulturális élet beolvasztása a kormányzó párt ökle alá még úgy sem tűnt fel, hogy a kormányzó elit eközben teljes tudatlanságot, ha ugyan nem ellenséges indulatokat árult el a kultúrával szemben.

Egyszóval, a fasizmus tárgyában meglehetősen lazaság, tájékozatlanság, sőt mellébeszélés tapasztalható évek óta. Valahányszor egy független, de jó szándékú megfigyelő szóba hozza a gyanút, sőt néha a nyílt vádat, amint azt McCain szenátor tette, azonnal elindul a tagadás és szörnyülködés minden oldalon. Nem képes senki szembenézni azzal, hogy a mi kis demokratikus országunkban ez a csúfság megtörténhet. Vagy ami még rosszabb, ha megtörtént, akkor ki az, aki megállapíthatja ezt? Sajnos a tárgyban megnyilvánulók leg többjének fogalma sincs arról, mi a fasizmus és hogyan lehet felismerni. Nem beszélve a jól fizetett, államilag működtetett siserahadról, amelynek feladata a figyelmet elterelni erről.

Az elnevezési hullám mostanában ismét elindult. Erről csak annyit, hogy a rendszer szinte valamennyi alternatív elnevezése kiválóan beleillik a fasizmus meghatározásába, és így nem cáfolja a megállapítást, hanem inkább megerősíti.

A fasizmus természetéről és annak számos fajtájáról bőven van irodalom, és arról is, hogy mi az, ami egy eszmerendszert fasizmussá tesz. Alapvető munkájában a témáról Stanley G. Payne felsorolja és elemzi valamennyi európai vadhajtásnak a természetét, amelyek például Romániában, Belgiumban vagy éppen Nagy-Britanniában kaptak lábra. És mindenki megnyugtatósára leírja a Horthy-rendszert is mint az elsőt a katonai fasiszta rendszerek között. Emilio Gentile tizenhét feltételt szab a fasizmus tényállásának megállapításához. Ezek meglehetősen absztrakt technikai leírások, itt most be kell érünk a rövidített változattal. A 2014-es véleményfelmérés válaszadói azt is figyelembe vették, hogy a rendszert folyamatban levő átalakulásnak kell tekinteni, amelynek során a fasizmus elfoglalja a nemzetet. Azonban a

folyamat maga soha nem teljesedik ki, állandó folytatásra kárhoztatva egyre csak harcolja a forradalmát.

Íme a pontok a Gentile-listáról. Nem emlékszem arra, hogy valaha is láttam volna ezeket magyar nyelven bárhol. Hogyan lehetséges ez?! Hogyan fogja a magyar nemzet megvédeni magát a fasizmus lopakodó hatalomátvételétől, ha még arra sincs felkészülve, hogy tüneteiről felismerje azt?

Mielőtt a rendszer fasisztává lenne, előbb totalitáriussá kell lennie, egyfajta általános módon, amely nem jobb- vagy baloldali. Ezt viszonylag egyszerű elérni: *erőszakkal terjeszti* az ideológiáját és rendszerét, *demagógia* és a párt, valamint a vezér vallásos kultusza, *hajszálgökök módjára* szervezett tömegek a társadalom elfoglalására és kollektív befolyásolására, *totalitárius pedagógia*, amely az újjászületést sulykolja, és *hátrányos megkülönböztetése* mindenkinek, aki az eszméi, társadalmi helyzete vagy származása miatt ellenségnek számít, mert nem illik a rendszer céljaihoz.

Mi kell tehát egy totalitárius politikai rendszernek ahhoz, hogy fasisztának számítsen?

Szervezetileg:

Elsőül, tömegmozgalom, osztályok közötti összefogással, olyan, amelyben katonai és irányító káderek, fiatal, politikailag friss középosztálybeliek szervezésében.

Másodszorra, a harcos párt, amely nem osztály vagy társadalmi hierarchia alapján szerveződik meg, hanem a bajtársiasság alapján, amelyben felruházzák magukat a nemzet megújításának hivatásával, amelyért háborúba mennek az ellenfelekkel.

Harmadsorban, a politikai hatalom monopóliumának megszerzése megfélemlítés, parlamenti praktikák és a társadalom felső szintjével kötött alkuk révén, hogy új rezsimet létesítsenek a parlamenti demokrácia lerombolásával.

Kulturálisan:

Először, ideológiaellenes, pragmatikus ideológia, amely a materializmus, az individualizmus, a liberalizmus, a demokrácia, a marxizmus és a kapitalizmus nyílt, szándékosan populista ellenségének kiáltja ki magát. Ezt nem elméletileg, hanem esztétikailag határozza meg, új politikai stílusában, legendák szellemében, egy világi vallás szertartásai és szimbólumai által kifejezve. Ez a vallás arra alakult, hogy kulturálisan társadalmiasítsa és magába olvassza a tömegeket, egy „új ember” létrehozásáért.

Másodszor, a kultúra mitikus gondolaton alapuló, tragikus és aktivista életérzés, amely az Akarat megtestesülésének látszik, valamint az ifjúság történelmének teremtménye, és mint harcos életforma, egyben kollektív szervezet.

Harmadszor, a politika mindenk feletti elsőségének totalitárius eszméje, az egységesítő élmény és folyamatos forradalom, megvalósítani a fasiszta Állam révén az egyén egybeforrasztását a tömegekkel a szerves és misztikus nemzet egyesülésében mint faji és erkölcsi közösség. Üldözve azokat, akiket a közösségen kívülinek ítél: mert a rezsim ellenségei, vagy alsóbbrendű fajhoz tartoznak, vagy veszélyesek a Nemzet biztonságára.

Negyedszer, polgári erkölcs, amely a polgár abszolút alávetését jelenti az Államnak, az egyén teljes önátadását a nemzeti közösségnek, fegyelemnek, férfiasságnak, testvériességnek és a harci szellemnek.

Az intézmények területén:

Először: egyedüli párt, amely betölti az állandó forradalom szervezetének feladatait, szervezi és nyújtja a rendszer fegyveres védelmét, kiválasztja az irányító kádereket, és megszervezi a tömegeket a totalitárius Államban, a folyamat részévé téve őket érzelmileg és a hitükben, állandó mozgósításban.

Másodszor: rendőri szervezet, amely megelőzi, felügyeli és elnyomja, akár terrorizmusellenes intézkedésekre hivatkozva, az ellenvéleményt és az ellenzékét.

Harmadszor: a politikai rendszer a feladatok hierarchiája szerint szervezve, felülről kinevezve, melyen a Vezér alakja uralkodik, felruházva karizmatikus szentséggel, aki parancsol, irányít és megszervezi a Párt, a Rendszer és az Állam tevékenységét.

Negyedszer: a gazdaság korporatív, azaz testületi szervezete, amely megszünteti a szakszervezetek szabadságát, megnöveli az állami beavatkozást, és arra törekszik, hogy kikényszerítse technokrata és szolidaritási alapon a termelő osztályok együttműködését a rezsim felügyelete alatt, hogy elérje hatalmi célját, miközben megőrzi a magántulajdont és az osztályok megosztottságát.

Ötödször: imperialista külpolitika, melyet a nemzeti nagyság ihlet, és egy Új Civilizáció eszméje, a nemzetek feletti terjeszkedés érdekében.

Az elmúlt nyolc év eseményei és fejleményei után szükséges-e példákkal szolgálni, hogy a párt és a kormány miképpen valósítja meg az itt megadott receptet? Néhol kissé elmarad, máshol messze jobban „teljesít”. Feltételezem, hogy a példák felsorolása szükségtelen. Aki megfigyelte a közéletet az elmúlt években, és nem vakon elfogult, az könnyen rá fog ismerni ennek a listának minden egyes darabjára a valóságban. Arra azonban figyelmet kell fordítani, hogy a folyamat immár az eddigiekkel szemben szélesebb és gyorsabb módon száguld: a karácsonyt megelőző hetekben volt olyan nap, amikor a kormányzó párt három fasiszta ízü törvényt vert keresztül a forrongó parlamenten, és mindhárom súlyosan alkotmányellenes, nemzetközi megállapodások felrúgása és súlyos emberi jogi sérelmek forrása egyszerre.

Mik a kilátások a jövőre? Véleményem és a tapasztalat az, hogy mint minden rendszer, ez is megbukik előbb-utóbb. A világháború előtti fasiszta rendszerek mindegyike megbukott, kivéve talán Franco Spanyolországát. Azonban erre nem lenne szabad számítani, mert a rendszer által okozott kár napról napra növekszik olyan mértékben, hogy annak kiheverése egyre nehezebbnek, hosszabbnak és fájdalmasabbnak ígérkezik. És ebben az összeomlás ára még nincs benne, csak a napi roncsolás, társadalmi elsilányosodás, önkény és korrupció.

A legsúlyosabb kérdés azonban az, hogy ez az erkölcsileg, szellemileg és társadalmilag lezüllesztett ország egyáltalán képes lesz-e feltápáskodni abból a borzalmas állapotból, amelybe ez a kormány juttatta. Mert amíg a háború utáni Európát megsegítette az Egyesült Államok, mi az unió segítségét most pocskoljuk el, és már nem lesz nyoma sem, nem jutunk hozzá többé, amikor a legnagyobb szükség lesz majd rá.